

ben: Vsi naprednjaki skupaj proti SLS! Vabi pod svoj klobuk Pucelj-Radičeve ostanke v Sloveniji, narodne socialiste in socialne demokrate. Dr. Žerjavu so sedaj v zupščini in v brezupnosti na vladno moč dobrodošli vsi centralisti in sovražniki Slovenije, da bi se lahko zagnal z večjo močjo proti predstavnicu Slovencev — SLS. Evangelij o skupni napredni fronti proti SLS je začel že dr. Žerjavov prednik dr. Kukovec, a se mu je obnesel v toliko, da je dr. Kukovec zapustil samostojne demokrate in prestopil k Radiču; pri bobnanju dr. Žerjava k skupni napadni fronti smo radovedni, kam neki bo uskočil on, ker ga menda niti Radič ne bi hotel skriti v svojo torbo.

Samostojni demokrate sedaj skušajo, kako bridka je, ako je tako mala stranka kakor SDS osamljena v Beogradu in v Sloveniji.

Kaj pa Pucelj in Radič?

Pucelj je imel pred dnevi v narodni skupščini tako netesnan govor, da se delajo norca z njega celo Hrvati, s katerimi je zvezan. Radikale, s katerimi je sedel toliko časa pri skupni vladni mizi, je zmerjal za falote; glede Slovencev pa je izjavljal, da so Puceljevo stranko porazili pri zadnjih oblastnih volitvah župniki in kaplani. Pucelja nima več za resnega niti Radič, ki tudi danes psuje radikale, ker so ga nagnali radi brbljavosti iz vlade. Ker kljub ponujanju Radiča nočejo v vlado, je začel v zadnjem času hvaliti Pribečeviča, katerega je svojčas psoval kot največjega batinaša-nasilneža cele države.

Pucelj in Radič se bosta morala uživati v prepričanju, da nista za ministrske stolčke, ker preveč nepremišljeno govorita in prepogosto menjavata svoje prepričanje. Preveč pestro barvanih politikov tudi v Beogradu ne marajo.

In socialni demokratje!

Voditelj slovenskih socialnih demokratov, ljubljanski milijonar g. Anton Kristan, je bil vedno eden najboljših Žerjavovih prijateljev. Žerjav-Kristanova najožja prijateljstva vez se kaže tudi pri socialističnih pristaših po mestih in industrijskih središčih. Socialni demokratje so edini, ki so že ponudili na Tone Kristanov pritisk roko Žerjavcem v boju zoper SLS. Kako hitro je moralo socialistično delavstvo na Kristanovo povelje pozabiti, da ga je pobijala in streljala Žerjav-Pribečevičeva Orjuna v Trbovljah in tudi po drugod kot divjačina.

Sklepanje bratovščine med slovenskimi socialnimi demokrati in žerjavovci si bo treba dobro zapomniti za prihodnost. S pobratimijo z Žerjavovo stranko so tudi socialni demokratje priznali, da so za davek na ročno delo, katerega je svoj čas uzakonila samostojna demokratska stranka pod ministrom dr. Žerjava.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

V parlamentu se nadaljuje razprava o proračunu. Ker mora biti proračun sprejet do 1. aprila t. l., je preostalo za razpravo le malo časa in narodna skupščina zato zboruje cel dan, predpoldan in popoldan. Opozicijske stranke so že uvidele, da so vsi napadi na vlado brezuspešni; postala je znatno mirnejša in njeni govorniki v parlamentu niso več tako bojevit.

Vlada dela, tudi v Sloveniji že opazamo sadove tega dela. Odstranjena sta nepriljubljena velika župana Parkmajer in Baltič. Kmetijska družba in agrarni urad v Mariboru, kjer so sedeli radičevski agitatorji, ki so bili plačani od države, delali pa so le za radičevsko stranko. Dovoljeni so novi krediti za ceste, za brezposelne. Delo vlade za Slovenijo je točneje razvidno iz današnjega članka.

Železniško ministrstvo se bavi z načrtom znižanja prevoznih cen, zlasti za osebni promet. Pri nas so cene na železnici neprimerno višje, nego v drugih državah ter je zato potovanje zelo draga stvar. Z znižanjem cen bi bilo gotovo vsem ustreženo.

V zakonodajnem odboru je bil sprejet zakon o centralni (osrednji) upravi. Po novem zakonu bomo imeli samo 11 ministrov, kar bo državo dosti manj stalo, kakor pa sedaj. Zakon pride po sprejetju državnega proračuna pred skupščino.

Demokratska stranka se ponuja za vstop v vlado. Davidovič je pripravljen pristati na vse pogoje, samo če bi radikali žrtvovali ministra Maksimoviča.

Ozre se: Florek Francuz, ne več mlad, pokašljujoč, majhen, grd, bogat kmet, ki je imel Kasjo silno rad in mu kar nič ni kazalo, da bi se z vspehom kosal z Valencakom ali z Vojtkom Hronjcem, je sovražil Valencaka. Ker je že sam ne more, naj jo vzame Vojtek.

»Pozdravljeni!« je rekel Vojtek.

»Ali vidiš, kaj se tu godi?«

»Kaj naj bi se godilo?«

»Kaška pleše z Valencakom.«

»Zato sem pa sem prišel.«

»Ej! Križ božji! Vojtek!«

»Bo, kar bo!«

»Ná mojo roko! Pij, če hočeš tri dni! Kravo prodam, — Pij, Vojtek, prijatelj moj! Kar pij! A kakšna vragova sta prišla s tabo?«

»Muranska dva pastirja, Hajackova! Mutca!«

»Za Boga, pa kakšna sta! Ko bi jaz bil tak! Znebil bi se tega Valencaka.«

»Brez strahu! Z njim se že pomenim.«

»Ej, ej, Vojtek! Pij, kolikor hočeš. Travnik v Oblazu prodam, polje prodam, hišo prodam: pij, Vojtek! Prijatelj moj! Jaz je nisem mogel, vzemi jo ti! Vzemi, vzemi jo! — Vrrr . . .«

Zdaj je Florek Francuz zarenčal kakor pes, da je kar pene tiščal, zasadel je nohte Vojtku v dlan in se vest tresel, prestopajoč z ene noge na drugo kot petelin.

»Ali jo vidiš tam?«

»Vidim.«

»Objemata se, pogledaj, Vojtek! Vrrr . . .«

In Florek Francuz je sklonil glavo in z zobmi popadel rokav Vojtkove srajce.

Poslanec Pucelj je doživel v skupščini blamažo, katero si bo zapomnil. Skušal se je oprati radi proračuna, katerega je pomagal sestavljati on, ko je bil še v vladi. Pri tem je napadel vsevprek radikale, SLS, škofa, duhovnike, od radikalov pa je dobil take odgovore, da je hitro umolknil. Zabrusili so mu v obraz v srbsčini najhujše izraze, in Pucelj je vse mirno požrl.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V Zenevi v Švici prične te dni zopet zborovati Društvo narodov. Države so že odposlale svoje zastopnike. Našo državo bo zastopal naš poslanik v Švici.

V Albaniji se zopet nekaj kuha. Italija nima miru, dokler ne spravi Albanijo popolnoma pod našo oblast. Sedaj pripravljajo sporazumno s predsednikom albanske države revolucije, ki bi ji dala povod, da to državo z vojaštvom zase.

Na Poljskem se pripravljajo nove volitve. Vse stranke so razvile živahno agitacijo in volilni boj bo zelo oster. Parlament je nezmožen za delo in bo v kratkem razpuščen.

Turčija se mrzlično oborožuje. Pričakuje napada od Italije, kateri je zopet zrasel apetit po ozemlju v Mali Aziji. Turčija se je oslonila na Rusijo, ki ji je obljubila pomoč v slučaju vojne.

Evropske države se ena proti drugi oborožujejo. Nemčija gradi trdnjave ob meji proti Poljski, Francija se utrjuje ob nemški in italijanski meji, fašistovska Italija je pa izpremenjena v eno samo bojno laborišče. Bogve, kje bode počilo najprej, gotovo pa je, da v Evropi ne bo trajnega miru. Da bi novi vojni vihar le minil brez nas, to bi bila za našo državo največja sreča.

Na Kitajskem se nadaljuje vroč boj za mesto Šanghaj. Čete južnokitajske republike so mesto že obkolile in branijo ga samo še ostanki razbite severne armade, ki pa navala ne bodo vzdržali. Evropski del mesta je zavarovan z angleškimi, francoskimi, ameriški in japonskimi četami, v pristanišču pa stoji vse polno bojnih ladij.

V Mehiki se položaj za katoličane ni nič zboljšal. Odkar je začela vlada preganjati katoličane, jo zasleduje zla usoda. Povsod ima nesrečo. Zaplela se je v spor z Združenimi državami Severne Amerike, ki so že odpoklicale svojega diplomatskega zastopnika ter grozijo Mehiki z vojno.

Kaj je novega?

80letnica koroškega prošta Matije Randra. Dne 24. februarja t. l. je obhajal mil. g. prošt Matija Randl v Dobrli vasi na Koroškem 80letnico. 18 č. gg. duhovnikov iz pliberške in dobrolske dekanije se je ta dan zbralo v njegovem gostoljubnem domu v Dobrli vasi. V imenu duhovščine ga je pozdravil g. župnik Sekol, g. svetnik Knidman in pliberški g. dekan Hribar. G. župnik Poljanec je kot zastopnik slovenskega ljudstva proslavljal g. prošta kot vztrajnega, razumnega rodoljuba, ki za svoje ljudstvo ni samo delal, ampak tudi molil in trpel. Tak mož zasluži, da mu vsa Slovenija čestita in posnema njegov vzgled. Bog ga ohrani še mnogo let v krogu dragih mu koroških Slovencev!

Na župnijo Sv. Peter na Kronski gori je bil inštaliran zadnji nedeljo dosedanji g. provizor na Dobrni pri Celju Alojzij Vrhnjak.

Smrt na pepelu. Na trikotu, koroška in južna proga v Mariboru, se je zopet dogodil nov slučaj smrti radi zadušenja s strupenimi plini. V tem trikotu odlaga železnica vroč pepel iz lokomotiv. Ker ohrani pepel več dni toploto, ga porablajo pozimi razni ubožci brez strehe za prenočišče, kar pa je dosedaj zahtevalo tekem enega leta že dve človeški žrtvi. V noči od ponedeljka na torek pa se je dogodil na omenjenem prostoru zopet nov slučaj zastrupljenja. Delavec je našel v torek dopoldne na pepelu ležati moško truplo, o katerem so ugotovili, da je to zbiralec starega železa Karl Pisk, kojega brat je pred enim letom na ravno istem mestu našel smrt in sicer tudi od zadušenja s strupenimi plini.

Vlomilec v blagajno. O vladu pri carinsko-posredovalni tvrdki Jaklič v Mariboru smo že poročali. Domneva, da so vlomilec prišli v Maribor samo na kratak obisk, bo najbrže pravilna. Spretnost, katero so pokazali vlomilec pri na vrtnju zelo močno zavarovane »Panzerkasse«, kaže, da so

bili mojstri na delu. O vlomileh je policija dognala nekaj podrobnosti. Vlom sta izvršila dva 26 do 30 let stara moška, dobro oblečena, ki sta dva dni pred vladu dospela v Maribor z zagrebškim brzovlakom. Na kolodvoru sta dala shraniti v garderobo dva kovčka, v katerih se je nahajalo najbrže vlomilsko orodje. Noč pred vladu ju je videl na dvorišču hiše, kjer se nahaja Jakličeva pisarna, nočni čuvaj; sigurno sta že takrat poskušala izvršiti vladu, pa ju je čuvaj prepoznal. Ko se jima je poskus pri Jakliču v zadnjem hipu ponesrečil, sta odpotovala naslednji dan z osebnim vlakom proti Kotoribi. Policija sumi, da sta odšla na Madžarsko, odkoder sta najbrže doma.

Samomor. Dne 1. marca so našli mrtvega hlapca Alojzija Šparovec, ki je služil pri posestniku Kranjcu pri Sv. Ani v Slov. gor. Oddal si je dva strela s samokresom v trebuh; ker se to ni zadostovalo, se je nato še obesil. Umrli pa je vsled ran, povzročenih po strelu. Imenovani je bil drugače miren, priden fant in trezen, pač pa je bil duševno nekoliko omejen, dan pred smrtjo je nenavadno več pil.

Požari in Slov. gor. Jeseni 1925 je bilo v kratki dobi izvršenih več požigov v Zavrhu, župnija Sv. Rupert v Slov. gor. Razburjenje je bilo tedaj veliko, posebno ker se ni zamoglo izslediti storilca. Od tega časa je bilo zopet mirno in se je razburjenje že poleglo. Dne 23. februarja so pogoreli ponoči svinjaki posestnika Friderika Žilko v Spodnji Voličini pri Sv. Rupertu. Kot osumljenca so zaprli gospodarjevega viničarja Friderika Kečiš. Dne 2. marca zvečer ob 8^h osemih je izbruhnil v hramu Lize Zemljič v Zavrhu štev. 4, ogenj, ki je v kratkem uničil hišo in gospodarsko poslopje. Lastnica ni bila zavarovana. Ob devetih je začela goreti viničarija posestnika Simona Čeh v Črmlenškaku št. 30, ki je oddaljena komaj 1000 korakov od prej imenovanega pogorišča. V tej viničariji ni nikdo stanoval. Škoda je po zavarovalnici krita. Očividno je povzročila ogenj zlobna roka. Kot osumljenca so privedli v zapor Janeza Janžekoviča, posestnika v Črmlenškaku, ki se je dal popolnoma mirno odvesti. Njegov brat je tudi v zaporih, ker je osumljen požiga svojega gospodarskega poslopja v Šetarjevi. — V isti noči malo pred polnočjo je izbruhnil požar v Radehovi, pol ure od trga Sv. Lenart, v gospodarskem poslopju zakoncev Letnik, ki je uničil v kratkem celo poslopje, dve breji kravi, vozove in vse stroje, ker so ljudje prepozno zapazili ogenj. Lastnika sta bila sicer zavarovana, vendar trpita še občutno škodo. Kot osumljenca so zaprli soseda posestnika Fr. Markeža in hčer Jožefo, ki sta grozila s požigom radi sporov, ki jih je imela ta družina z zakoncem Letnik.

Smrt in pogreb vrliga moža. Iz Starega trga pri Slov. Gradcu poročajo: V četrtek, dne 3. marca, smo pokopali tukaj ob obilni udeležbi iz domače fare, mesta in sosednih župnij zelo uglednega in vzglednega posestnika Pavla Popica, p. d. Bovšnika na Radišah. Marsikateremu obiskovalcu Urše gore bo znan njegov dom, ležeč blizu Sel na krasni planjavici, kakemu grajskemu posestvu slični. Rajni je bil podoben vernemu tirolskemu kmetu. Duševno pastirstvo na Tirolskem je zato tako naporno in potrebuje Tirolska mnogo duhovnikov, ker verni kmetje želijo tam imeti ob smrtni uri duhovnika pri sebi in prebijejo duhovniki v takih hišah po cele dneve in noči. Tako je Bovšnik poslal zdaj po duhovna v Stari trg, zdaj na Sele in bil mnogo mirnejši, ko je imel duhovnika pri sebi. Bil je vzoren kristjan, gospodar, soprog, oče in sosed. Naj mu Bog vse bogato poplača!

Opozorilo! Opozarjamo somišljenike, da se v zadevah, v katerih potrebujete posredovanja pri oblastih in Sloveniji, obračate na poslance oblastne skupščine svojega okraja. Na poslance narodne skupščine v Beogradu se tozadevno obračajte le v zadevah, ki se rešujejo v Beogradu, ali pa če ni zasedanja narodne skupščine, kar razvidite iz časopisov. Ako je zasedanje narodne skupščine, morajo biti poslanci v Beogradu in jim ni mogoče hoditi domov na razne kraje radi kakih vlog. Kadar se obrnete pismeno na poslance, ali na tajništvo SLS, dajte stvarne in točno podatke (ime in priimek, kraj, datum in številko vloge itd.). — Tajništvo SLS v Mariboru.

Podpora za brezposelne. Ministrstvo za socialno politiko je nakazalo Velikemu županu mariborske oblasti 15 tisoč Din za podpore, ki se imajo razdeliti sporazumno z mariborsko in celjsko Borzo dela med brezposelnimi delavci v mariborski oblasti. Podpora se mora nakloniti le onim brezposelnim delavcem, ki so kot taki priglasi najmanj 10 dni pri eni ali drugi Borzi dela. Prosilec mora spi-

Valencak je pogledal Vojtko, Vojtek njega. Gledata se in smehljata, a si pretita z očmi, da se iskre krešejo. Fantje že opazajo, da tu »nekaj bo«, umikajo se in vrste v gručo. Godba igra. Valencak pleše. Pleše nestalno, ne gre mu prav. Nazadnje vendar preneha, izpusti Kasjo izpod roke, hoče jo objeti čez pas in jo za konec zavrteti po zrak. V tem Florek Francuz Vojtko sune v bok in mu šepne:

»Vojtek!«

Vojtek plane naprej, zgrabi Kasjo za kito, ovije si jo okrog roke in jo vrže ob tla. Samo zastokala je in se ni ganila več.

»Mrcina! To so tvoje obljube!« kriči Vojtek in jo suje v prsi.

Valencak se je opotekel, zajajal in izbuljil oči. V tem je od strani priskočil Stašek Peneckovski. Kaškin brat, ter kriknil: »Bij!« in je Vojtko zgrabil za grlo.

Valencak se je iztrezil in hrr! na Vojtko.

Pet ali šest fantov, prijateljev in sorodnikov, eden s stolom, drugi s krepelcem, tretji z lončenim vrčem v roki, ližoč si pivo na glavo, se je vrglo k Vojtku, a ta hip so se ljudje pri vratih razleteli na dve strani kakor otrobje v žlebu, kadar krava dihne vanje, in tista dva silna mutca, črna in v svetlih, z medjo obitih pasovih, sta dvignila ogorle, do pod pazduhe gole roke v širokih pastirskih rokavih. Kakor padajo kladiva v kočeljskih fužinah, dvigniva se brez ropota in padajoča s hrupom, tako so se brezglasno dvignile in telebnile na ljudske glave njihju pesti. Med gnečo je nastal vik in krik. Bliskajoča z močrikasto belino oči in hropeč iz grla, sta mutca metala fante okrog sebe, kakor snope po niivi.

Dobro, da nista bila, če ne, Bog nas varuj! . . .

(Dalje prihodnjč.)

»Vojtek!«

»Kaj?«

»Za botra bom vsem tvojim otrokom.« Vse, kar imam, jim zapišem. Za očeta jim bom. Bij!!!

In ga je potegnil v izbo.

Hajackova hrusta sta se prerila skozi vrata.

Kar je počila goslarjeva struna; ples je bil pretrgan. Kasja je ugledala Vojtko. Bila je v grozni zadregi, zardela je, čeprav je bila že rdeča od plesa. Ne ve, ali bi šla k njemu, ali ne. Kaj naj mu reče? Nazadnje se mu približa, iztegne roko in jeclja:

»Vojtek! Ti si tu?«

»Sem«, odgovori Vojtek.

Valencak, pijan, segret, stoji zraven. Tudi on poda Vojtku roko.

»Pozdravljen, prijatelj!«

»Pozdravljen!«

Stresla sta si roki, da je kar zapokalo.

Goodec je prasknil po strunah. Ples bo. Vojtek s široko kretljivo sname klobuk pred Valencakom, globoko se mu prikloni, poklekne pred njim na koleno, dvigne glavo in pravi:

»Prijatelj, odstopi mi jo!«

Valencak ponosno odkima:

»Ne, prijatelj!«

»Odstopi mi jo, prosim te, prijatelj!«

»Ne, prijatelj!«

»Nočeš?«

»Nočem.«

»Tri pleše ti plačam.«

»Nočem.«

»Prijatelj . . .«